

EL BURGÈS GENTILHOME – MOLIÈRE

(Fragment)

MESTRE DE FILOSOFIA

Anem a la nostra lliçó. Què voleu aprendre?

SENYOR JOURDAIN

Tot el que podré, perquè tinc totes les ganes del món d'èsser savi.

MESTRE DE FILOSOFIA

Aquest sentiment és raonable; nam sine doctrina vita est quasi mortis imago. Enteneu això, i sabeu el llatí, sens dubte?

SENYOR JOURDAIN

Sí, però feu com si no el sabés; expliqueu-me què vol dir.

MESTRE DE FILOSOFIA

Vol dir que, “sense la ciència, la vida és gairebé una imatge de la mort”.

SENYOR JOURDAIN

Aquest llatí té raó.

MESTRE DE FILOSOFIA

Per on us plau que comencem? Voleu que us ensenyi la lògica?

SENYOR JOURDAIN

Què cosa és, aquesta lògica?

MESTRE DE FILOSOFIA

És la que ensenya les tres operacions de l'esperit. La primera, la segona i la tercera. Concebre bé, per mitjà dels universals; judicar bé, per mitjà de les categories; i treure bé una conseqüència per mitjà de les figures.

SENYOR JOURDAIN

Aprenquem una altra cosa que sigui més bonica.

MESTRE DE FILOSOFIA

La moral?

SENYOR JOURDAIN

La moral?

MESTRE DE FILOSOFIA

Sí.

SENYOR JOURDAIN

I què diu, aquesta moral?

MESTRE DE FILOSOFIA

Ensenya als homes a moderar llurs passions., i...

SENYOR JOURDAIN

No, deixem-ho estar: sóc biliós com tots els diables, i no hi ha moral que valgui; vull arborar-me fins al capdamunt quan en tingui ganes.

MESTRE DE FILOSOFIA

Seria la física, que voldríeu aprendre?

SENYOR JOURDAIN

De què se les heu, aquesta física?

MESTRE DE FILOSOFIA

La física és la que explica els principis naturals de les coses i les propietats dels cossos, que discorre...

SENYOR JOURDAIN

Massa aldarull, massa samfaina.

MESTRE DE FILOSOFIA

Doncs, què voleu que us ensenyi?

SENYOR JOURDAIN

Ensenyeu-me l'ortografia.

MESTRE DE FILOSOFIA

De molt bon grat. Per tractar aquesta matèria com a filòsof, cal començar, segons l'ordre de les coses, per un exacte coneixement de la naturalesa de les lletres i de la diferent manera de pronunciar-les totes. I sobre això he de dir-vos que les lletres es divideixen en vocals i consonants. Hi ha cinc vocals, A, E, I, O, U.

SENYOR JOURDAIN

Tot això ho entenc.

MESTRE DE FILOSOFIA

La veu A es forma obrint molt la boca: A.

SENYOR JOURDAIN

A, A. Sí.

MESTRE DE FILOSOFIA

La veu E es forma acostant la barra de baix a la de dalt: A, E.

SENYOR JOURDAIN

A, E, A, E. Sí, per ma fe. Ah! Que bonic és això!

MESTRE DE FILOSOFIA

I la veu I, acostant encara més les barres l'una de l'altra i apartant els dos extrems de la boca cap a les orelles: A, E, I, I.

SENYOR JOURDAIN

A, E, I, I, I, I. És veritat. Visca la ciència!

MESTRE DE FILOSOFIA

La veu O es forma tornant a obrir les barres i acostant els llavis pels dos extrems, l'alt i el baix: O.

SENYOR JOURDAIN

O, O. No hi ha cosa més justa. A, E, I, O; I, O. Això és admirable! I, O; I, O.

MESTRE DE FILOSOFIA

L'obertura de la boca fa precisament com una rodoneta que representa una O.

SENYOR JOURDAIN

O, O, O. Teniu raó. Ah! Quina bella cosa és saber alguna cosa!

MESTRE DE FILOSOFIA

La veu U es forma acostant les dents sense unir-les del tot, allargant els dos llavis pel defora i acostant-los també l'un de l'altre, sense unir-los completament: U.

SENYOR JOURDAIN

U, U. No hi ha cosa més veritable. U.

MESTRE DE FILOSOFIA

Els vostres llavis s'allarguen com si féssiu una ganyota; d'on ve que si volguéssiu fer-la a algú, i burlar-vos d'ell, no sabríeu dir sinó U.

SENYOR JOURDAIN

U, U. És veritat. Ah! Que no hagi estudiat més d'hora per a saber tot això!

MESTRE DE FILOSOFIA

Demà, veurem les altres lletres, que són les consonants.

SENYOR JOURDAIN

Què hi ha coses tan curioses com en aquestes?

MESTRE DE FILOSOFIA

Sens dubte. La consonant D, per exemple, es pronuncia tocant, amb el cap de la llengua, al damunt de les dents de dalt: DA.

SENYOR JOURDAIN

DA, DA. Sí. Ah!

MESTRE DE FILOSOFIA

Us explicaré totes aquestes curiositats.

SENYOR JOURDAIN

Us ho prego. Altrament, cal que us faci una confiança. Estic enamorat d'una persona de gran categoria; i desitjaria que m'ajudéssiu a escriure-li alguna cosa en un bitlletet que vull deixar caure a sos peus.

MESTRE DE FILOSOFIA

Molt bé.

SENYOR JOURDAIN

Serà galant, jo diria.

MESTRE DE FILOSOFIA

Sens dubte. Són versos, que li voleu escriure?

SENYOR JOURDAIN

No, no, res de versos.

MESTRE DE FILOSOFIA

No voleu sinó prosa?

SENYOR JOURDAIN

No, no vull prosa ni vers.

MESTRE DE FILOSOFIA

Bé cal que sigui una cosa o altra.

SENYOR JOURDAIN

Per què?

MESTRE DE FILOSOFIA

Per la raó, senyor, que no hi ha per expressar-se sinó la prosa o els versos.

SENYOR JOURDAIN

No hi ha sinó la prosa o els versos?

MESTRE DE FILOSOFIA

No, senyor.

SENYOR JOURDAIN

I les coses que un hom diu quan parla, què és això?

MESTRE DE FILOSOFIA

Prosa.

SENYOR JOURDAIN

Com! Quan jo dic, “Nicolaua, porteu-me les sabatilles”, és prosa?

MESTRE DE FILOSOFIA

Sí, senyor.

SENYOR JOURDAIN

En bona fe, fa més de quaranta anys que parlo en prosa sense saber-ho poc ni gaire. Voldria, doncs, posar-li en un bitllet: “Bella marquesa, els vostres ulls gentils em fan morir d’amor”; però voldria que això fos posat d’una manera galant, que fos dit amb delicadesa.

MESTRE DE FILOSOFIA

Poseu que les flames de sos ulls redueixen el vostre cor a cendres; que sofriu per ella, de nit i de dia, les violències d’un...

SENYOR JOURDAIN

No, no, no; no vull res de tot això. No vull sinó el que us he dit: “Bella marquesa, els vostres ulls gentils em fan morir d’amor”.

MESTRE DE FILOSOFIA

Bé caldrà estendre una mica la cosa.

SENYOR JOURDAIN

No, us dic; no vull més que aquestes paraules en el bitllet, però ajustades a la moda. Us prego que em digueu una mica, per veure-ho, les diverses maneres que hi hauria de posar-ho.

MESTRE DE FILOSOFIA

Es podria posar, primerament, com vós heu dit: “Bella marquesa, els vostres ulls gentils em fan morir d’amor”; o bé: “D’amor morir em fan, bella marquesa, els vostres ulls gentils”; o bé: “Els vostres ulls gentils

d'amor em fan, bella marquesa, morir"; o bé: "Morir els vostres ulls gentils, bella marquesa, d'amor em fan"; o bé: " Em fan els vostres ulls gentils morir, bella marquesa, d'amor".

SENYOR JOURDAIN

Però de totes aquestes maneres, quina és la millor?

MESTRE DE FILOSOFIA

La que vós heu dit: "Bella marquesa, els vostres ulls gentils em fan morir d'amor".

SENYOR JOURDAIN

I això que no he estudiat gens, i que ho he dit ben bé de cop i volta! Us regracio de tot mon cor, i us prego que vingueu demà d'horeta.

MESTRE DE FILOSOFIA

Podeu comptar-hi. (*Surt.*)